

תורה אור • מגילת אסתר • מאמר 5

כי אברהם לא ידענו כו' אתה ה' אבינו כו'

”כי אברהם לא ידענו... אתה ה' אבינו”

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ”ל
אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/torah-ohr/megillas-esther/5](https://likuteitorah.com/he/torah-ohr/megillas-esther/5)

1 כי אברהם לא ידענו כו' אתה ה' אבינו כו'. להבין מ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים] בדרוש פורים הארת יסוד

אבא בנוק' [בנוקבא] שלא ע"י ז"א כלילה הזה נדדה כו'

"כי אברהם לא ידענו" וכו'; "אתה ה' אבינו" וכו'. כדי להבין את הכתוב בפרי עץ חיים, בדרוש פורים: הארת יסוד אבא בנוקבא, שלא באמצעות ז"א — "כלילה ההוא נדדה שנת המלך" וכו',

ויצאה הארתו למטה בבי"ע כמ"ש ויעבור מרדכי ומרדכי יצא כו' ע"ש. הנה ידוע שבין מאציל לנבראים צריך להיות ממוצע.

והארתו יצאה למטה, לבי"ע, כמו שכתוב "ויעבור מרדכי" ו"מרדכי יצא" וכו'; עיינו שם. והנה ידוע שבין המאציל לנבראים צריך להיות ממוצע.

2 והם ע"ס [עשר ספירות] דאצי" שהם ממוצעים בין בחי' מאציל א"ס ב"ה לבחי' נבראים ב"ע גי"ע [גן עדן]

העליון והתגלות מדותיו ית' בבחי' אצי" דאיהו וגרמוהי חד לא הוצרך

והן עשר הספירות שבאצילות, שהן ממוצעות בין בחינת המאציל, אין סוף ברוך הוא, לבין בחינת הנבראים — בריאה, יצירה ועשיה, וגן עדן העליון. גילוי מדותיו יתברך באצילות, שבה "הוא וכליו אחד", אינו נחוץ

אלא לצורך נבראים ומבשרי אחזה אלוה שכהאדם הוא בפ"ע [בפני עצמו] א"צ [אין צריך / אינו צריך] להתגלות חכמתו ומדותיו כ"א כשהוא מתגלה לזולתו.

אלא לצורך הנבראים. ו"מבשרי אחזה אלוה": כשהאדם נמצא לבדו, אין צורך בגילוי חכמתו ומדותיו, אלא רק כשהוא מגלה את עצמו לזולתו.

3 וידוע דחכמה דאצי" היא ראשית הגילוי שבה היא עיקר התגלות א"ס ב"ה בכל העולמות עליונים

ותחתונים כמ"ש ה' בחכמה יסד ארץ.

וידוע שחכמה דאצילות היא תחילת הגילוי, ובה עיקר גילוי של אין סוף ברוך הוא בכל העולמות, העליונים והתחתונים, כמו שכתוב: "ה' יסד ארץ בחכמה".

ומבואר במ"א למה דוקא בחכמה. וח"ע [וחכמה עילאה] דאצי" היא בחי' ממוצעת והיא כלולה מבחי' המאציל א"ס ב"ה שהוא בחינת כלי לאו"ס [לאור אין סוף] ב"ה.

ובמקום אחר מבואר מדוע דוקא באמצעות חכמה. וחכמה עילאה דאצילות היא בחינת ממוצע, והיא כוללת את בחינת המאציל, אין סוף ברוך הוא, בכך שהיא בחינת כלי לאור אין סוף ברוך הוא.

4 ויש בה ג"כ בחי' נברא ונקי ח"ת [חכמה תתאה] דהיינו שרש בחי' חיי החיים א"ס ב"ה לכל בחי' נבראים עו"ת [עליונים ותחתונים] שבכ"ע

ויש בה גם בחינה של נברא, והיא נקראת חכמה תתאה, כלומר, שורש בחינת חיי החיים, אין סוף ברוך הוא, לכל בחינות הנבראים, העליונים והתחתונים, שבכריאה, ביצירה ובעשיה,

שהוא בחי' דבורו ורוח פיו ית' המחיה כל העולמות ונקי' ג"כ אימא תתאה רחל עקרת הבית המנהגת את כל העולמות כמ"ש ותתן טרף לביתה כו' בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין].

שהיא בחינת דיבורו ורוח פיו יתברך, המחיים את כל העולמות. היא נקראת גם אימא תתאה, רחל, עקרת הבית, המנהיגה את כל העולמות, כמו שנאמר: "ותתן טרף לביתה וגו'" — בחינת ממלא כל עלמין.

5 וידוע שנקי' כנס"י [כנסת ישראל] פ"י כללות נשמות ישראל בהיות כי הכלים שלה. פנימי. אמצעי. חיצון. הפנימי שרש נשמה שבכריאה. והאמצעי שרש רוח שביצירה.

ידוע שהיא נקראת כנסת ישראל, כלומר כללותם של נשמות ישראל, משום שכליה הם פנימיים, אמצעיים וחיצוניים: הכלי הפנימי הוא השורש של הנשמה שבכריאה, והאמצעי הוא השורש של הרוח שביצירה;

וחיצון שרש נפש שבעשייה וכ"א [וכל אחד / וכל אחת] מישראל אפי' [אפילו] קל שבקלים יש בו ניצוץ מנפש דעשייה המלוכש בה הארה ממלכות דאצי' מכלים החיצונים שלה.

והחיצוני הוא השורש של הנפש שבעשייה. לכל אחד מישראל, אפילו לשפל שבשפלים, יש ניצוץ מן הנפש שבעשייה, שבתוכה מלוכשת הארה ממלכות דאצילות, מן הכלים החיצוניים שלה.

לכן בחי' דבור וח"ת [וחכמה תתאה] ממכ"ע [ממלא כל עלמין] תלוי במעשיהם של ישראל כמ"ש בזוהר או סלקא או נחתא בגינייהו דישראל כו'. והוא ענין גלות השכינה:

לכן בחינת הדיבור וחכמה תתאה, ממלא כל עלמין, תלויה במעשיהם של ישראל, כפי שנאמר בזוהר: "או סלקא או נחתא בגינייהו דישראל" — או שהיא עולה או שהיא יורדת בגלל ישראל, וכו'. וזהו ענין גלות השכינה.

6 ועתה צריך להבין איך נתהווה בחי' דבור להחיות העולמות מבחי' ח"ע [חכמה עילאה] הנ"ל שהוא הוי"ה בחי' סוכ"ע.

קעת עלינו להבין כיצד נוצרה בחינת הדיבור, כדי להחיות את העולמות, מבחינת חכמה עילאה שהוזכרה לעיל, שהיא הוי', בחינת סוכב כל עלמין.

הנה מבואר בע"ח [בעץ חיים] שבח"י נוקבא דז"א מתחיל מחזה דז"א. והענין כי ז"א הם מדות חו"ג [חסד וגבורה] האהבה הוא אור לכלי חסד

הנה, מבואר בעץ חיים שבחינת נוקבא של ז"א מתחילה מחזה דז"א. והענין הוא שז"א הן מדות חסד וגבורה; האהבה היא האור לכלי של חסד,

כי חפץ חסד הוא ומן המוח יוצא המשכה דרך הגידים ללב שהן המדות ומן הלב אשר שם הריאה מתחיל להיות בחי' דבור שיוצא הבל מן הריאה ונעשה קול.

כי "חפץ חסד הוא"; ומן המוח יוצאת המשכה דרך הגידים אל הלב, שהן המדות; ומהלב, שבו נמצאות הריאות, מתחילה בחינת הדיבור, שכן הבל יוצא מן הריאות ונעשה קול.

נמצא שהתלבשות החיות מן החכמה אל הדבור הוא ע"י המדות שבלב ע"י צמצומים דרך נקבים וחלונות.

נמצא שהתלבשות של החיות מחכמה בדיבור נעשית באמצעות המדות שבלב, על ידי צמצומים, דרך נקבים וחלונות.

7 והנה כשהיו ישראל במעלה עליונה בזמן הבית היו בחי' זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] פב"פ [פנים בפנים] כמו בפנים שם הוא עיקר החיות שבאדם ורוב חושיו ראייה ושמיעה כו'.

כאשר עם ישראל עמדו במעלה עליונה, בזמן [בית] המקדש, היו ז"א ונוקבא פנים בפנים — כמו בפנים, שבהם מרוכזת עיקר החיות של האדם ורוב חושיו, כגון הראייה והשמיעה;

משא"כ מאחוריו החיות רוחני הוא מעט מזעיר מאד ואף בחוש המישוש ניכר ההפרש כי בצד פניו ירגיש אף דבר מה. משא"כ מאחוריו החיות רוחני מעט.

ואילו מאחוריו החיות הרוחנית מועטה ביותר. גם בחוש המישוש ניכר ההבדל: בצד פניו הוא יחוש אפילו דבר מה, ואילו מאחוריו החיות הרוחנית מועטה.

8 והנה למדותיו ית' אין שום השגה לשכל אנושי בהם שאינם כלל ממהות וערך מדות אנושי אפי' [אפילו] בחי' דבור שלו כו' ואינו

והנה, את מדותיו יתברך אין השכל האנושי יכול להשיג כלל, שכן אין להן שום דמיון במהותן ובמידתן למדות אנושיות — ואפילו לבחינת הדיבור שלו וכו'; וכל זה

אלא לשבר את האוזן ומבשרי אחזה כידוע המשל משרפת העצים נעשה אפר כן בחי' אברהם אוהבי שהיה מרכבה לחסד שבאצי' נקרא עפר ואפר לגבי חסד דאצי' ומיכאל דבריאח בחי' חיצונית לנשמת אברהם כו'.

אלא כדי להתאים את הדברים לאוזן, ועל דרך "מבשרי אחזה". כמו במשל הידוע: משרפת העצים נעשה אפר; כך בחינת אברהם, "אוהבי", שהיה מרכבה לחסד שבאצילות, נקראת "עפר ואפר" ביחס לחסד שבאצילות; ומיכאל דבריאח הוא בחינת החיצונית של נשמת אברהם וכו'.

9 והנה המדות עליונות חו"ג [חסד וגבורה] היו מאירים ההמשכה הבאה להם מח"ע [מחכמה עילאה] אל בחי' נוקבא בבחי' פנים עיקר

כעת, המדות העליונות, חסד וגבורה, היו מאירות את השפע המגיע אליהן מחכמה עילאה אל בחינת נוקבא, באופן של פנים — העיקר

החיות כנ"ל ובחי' מדות שיש בזה העולם יום ולילה מזרח ומערב כו' היה בא בהשתלשלות מן המדות עליונות אל בחי' הנוק' [הנוקבא] ממכ"ע [ממלא כל עלמין] והיא משפעת כו'.

של החיות, כנזכר לעיל; ואילו בחינת המדות המצויה בעולם הזה — יום ולילה, מזרח ומערב וכו' — באה בהשתלשלות מן המדות העליונות אל בחינת נוקבא, ממלא כל עלמין, והיא משפיעה [אותה] וכו'.

10 וכמ"ש במשה כשעושה נס בחי' התגלות מה שלמעלה מן הטבע כמו שיתבאר מוליך לימין משה זרוע כו' חסד לימינו בחי' אברהם כנ"ל וכשחטאו ישראל כתיב כי פנו אלי עורף.

וכפי שנאמר על משה, כאשר הוא מחולל נס — גילוי של מה שלמעלה מן הטבע, כפי שיתבאר: "מוליך לימין משה זרועו" וכו' — החסד נמצא לימינו, בבחינת אברהם, כנזכר לעיל. וכאשר ישראל חטאו, נאמר: "כי פנו אלי עורף".

כי גרמו במעשיהם ענין סילוק הארת פני המדות העליונות אל בחי' הנוק' [הנוקבא] ממכ"ע [ממלא כל עלמין] ואינם מאירים אלא בבחי' אחוריים כנ"ל שהחיות שם מעט מזעיר כו'.

שכן במעשיהם הם גרמו לסילוק הארת הפנים של המדות העליונות אל בחינת נוקבא (הנוקבה / מלכות), ממלא כל עלמין; והמדות מאירות לה רק בבחינת אחוריים, כנזכר לעיל, ושם החיות מועטה ביותר וכו'.

11 ומה שיש בעולמות תחתונים התחלקות המדות יום ולילה אינה אלא מבחי' אחוריים ממדות עליונים
אב"א [אחור באחור].

החלוקה בין המדות בעולמות התחתונים — יום ולילה — נובעת רק מבחינת האחוריים של המדות העליונות, כשהן עומדות אחור באחור.

וכשהאדם פונה פנים לה' דהיינו התשוקה והחשק הנפלא כשאינו אלא רק להתדבק בה' לבדו ואין זר
אתו.

וכשאדם מפנה את פניו אל ה' — כלומר, כשהוא מתמלא געגוע ותשוקה נפלאים, שכל עניינם הוא להידבק בה'
לבדו, ואין זר איתו;

ובדברי העוה"ז הוא בחי' אחוריים בחיות מועטת כנ"ל גורם לחבר ה' בוי"ו ולדבק' [ולדבקה] לה' פב"פ
[פנים בפנים] ובאתעדל"ת [ובאתערותא דלתתא] אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] ג"כ בבחי' פנים יאר ה' פניו

ואילו בענייני העולם הזה הוא בבחינת אחוריים, בחיות מועטה, כפי שנתבאר לעיל — הוא גורם לחיבור הה"א עם
הווי"ו, ולהידבקותה בה' פנים בפנים; ועל ידי אתערותא דלתתא באה גם אתערותא דלעילא בבחינת פנים: "יאר ה'
פניו".

והנערה יפת תואר וטובת מראה וטוב רואי גורם ג"כ כמראה אדם התענוג והתשוקה מלמעלה למטה:
ו"הנערה יפת תואר וטובת מראה", ו"טוב רואי" — הוא גורם גם ל"כמראה אדם": לתענוג ולתשוקה מלמעלה
למטה.

12 והנה נזכר בע"ח [בעץ חיים] שעכשיו בזמן הגלות הנוקי' [הנוקבא] מקבלת מוחין שלא ע"י ז"א כ"א ממוחין
עליונים ח"ע [חכמה עילאה] יסוד אבא בחי' סוכ"ע לא שנה"י [שנצח הוד יסוד] דז"א נעשה מוחין לה

והנה נאמר בעץ חיים, שכעת, בזמן הגלות, נוקבא מקבלת את המוחין לא באמצעות ז"א, אלא מן המוחין העליונים
— חכמה עילאה, יסוד אבא, בחינת סובב כל עלמין. אין הכוונה שנה"י דז"א נעשים לה למוחין,

אלא מוחין דז"א עצמו שהיה לוקח מנה"י [מנצח הוד יסוד] דאז"א [דאבא ואימא] עתה שהוא בבחי' דורמיטא
לוקחת הנוקי' [הנוקבא] אותם המוחין (וע' בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער הפורים פרק ה').

אלא את המוחין של ז"א עצמו, שהוא היה מקבל מנה"י דאבא ואמא; וכעת, כשהוא במצב של דורמיטא, נוקבא
מקבלת את אותם מוחין. (ועיינו בפרי עץ חיים, שער הפורים, פרק ה').

והענין למשל כמו שהאדם יכול לדבר דברי חכמה ודעת שבמוחו בלי אמצעות המדות שכלב כן עד"מ
בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] המתלבש תוך כ"ע [כל עלמין] להחיותם ולקיימם בא לחיות

והענין, בדרך משל: כשם שאדם יכול לומר דברי חכמה ודעת המצויים במוחו, בלי שהמדות שכלב ישמשו לו
אמצעי, כך גם, בדרך משל, בחינת ממלא כל עלמין, המתלבשת בתוך כל העולמות כדי להחיותם ולקיימם, מקבלת
את חיותה

זה המשכת החיות מחיי החיים מקור החיים העליונים הנק' חכמה עלאה סוכ"ע בלתי התלבשות תחלה
במדות הנק' ז"א ולהשתלשל בצמצומים רבים דרך נקבים וחלונות וזהו שאמרו ישראל בגלות

ממקור החיים העליונים — חיי החיים, הנקרא חכמה עילאה, סוכב כל עלמין — בלי להתלבש תחילה במדות
הנקראות ז"א ולרדת דרך צמצומים רבים, דרך נקבים וחלונות. וזהו שאמרו ישראל בגלות:

כי אברהם לא ידענו כו' כי אתה ה' אבינו כו' כי כל נצוץ נפש כאו"א [כל אחד ואחד] מישראל אלהי אביו
בעזרו אף קודם שפנה בבחי' פנים הנ"ל כשיאמין אמונה אמיתית

"כי אברהם לא ידענו" וכו', "כי אתה ה' אבינו" וכו'. שכן, בכל ניצוץ של נפש, של כל אחד ואחת מישראל, "אלקי
אביו בעזרו", עוד לפני שפנה בדרך של הפנים הנוכרת לעיל, כאשר הוא מאמין אמונה אמיתית

כי אתה אבינו בחי' סוכ"ע דכולא קמיה כלא חשיבא ואכל בי עשרה שכינתא שריא ובבחי' סוכ"ע אין
עונות מבדילין ומפסיקין בין ישראל כו'

ש"אתה אבינו" — בחינת סוכב כל עלמין, שלפניו הכול נחשב כלא; ו"בכל בי עשרה שכינתא שריא"; ובבחינת סוכב
כל עלמין אין העונות מבדילים ומפסיקים בין ישראל וכו';

לה' חטאת נושא עון זדונות נעשו כזכיות כו' כי בבחי' סוכ"ע אין העולם מפסיק כלל

"לה' חטאת", "נושא עון", "זדונות נעשו כזכיות" וכו'. שכן, בבחינת סוכב כל עלמין העולם אינו מפסיק כלל,

כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] הן הן גבורותיו עובדי כוכבים מרקדים בהיכלו וכמשל הזבוב
המהלך בקצה הבית שאין תופס מקום וגם משל זה אינו אלא לשכל אנושי

כמאמר רז"ל: "הן הן גבורותיו" — עובדי כוכבים מרקדים בהיכלו; וכן כמשל הזבוב ההולך בקצה הבית, שאינו
תופס מקום. ואף משל זה אינו אלא לפי שכל אנושי;

אבל באמת אין ערוך כלל העדר תפיסת מקום של בחי' עולמות עו"ת [עליונים ותחתונים] לגבי בחי' הוי"ה סוכ"ע ח"ע [חכמה עילאה] ולע"ל [ולעתיד לבוא] כתיב כשינקום ילכש בגדי נקם תלבושת.

אבל באמת אין שום יחס בין העדר תפיסת המקום של מדרגות העולמות, העליונים והתחתונים, לבין בחינת הוי", סוכב כל עלמין, חכמה עילאה. ועל זמן הגאולה נאמר: "כשינקום ילכש בגדי נקם תלבושת".

פי' שיצמצם א"ע [את עצמו] בכמה צמצומים עד שיתלבש במדות עליונות ומשם יוכל להשתלשל בצמצומים רבים שיוכל להיות בחי' נקמה מעובדי כוכבים המרקדים בהיכלו כו'.

כלומר, הוא יצמצם את עצמו בכמה צמצומים, עד שיתלבש במדות העליונות; ומשם יוכל להשתלשל בצמצומים רבים, כך שתהיה בחינת נקמה בעובדי כוכבים המרקדים בהיכלו וכו'.

13 וז"ש [וזהו שכתוב] ואני תפלה. ואני בתוך הגולה כשהוא בבחי' הנ"ל היא עצמה בחינת תפלה שא"צ [שאיך צריך / שאינו צריך] להמשיך דרך המדות עליונות כי אתה אבינו אבא יסד ברתא.

וזהו [פירוש] הכתוב: "ואני תפלה". "ואני בתוך הגולה" — כשהיא במצב המתואר לעיל, היא עצמה בחינת תפלה, ואין צורך להמשיך באמצעות המדות העליונות, שכן "אתה אבינו" — "אבא יסד ברתא".

אבל כשאינה בתוך הגולה אז היא בחי' פכ"פ [פנים בפנים] שואלת צרכיה מז"א בעלה כמ"ש נפשי בשאלתי.

אבל כשאינה בתוך הגולה, היא בבחינת פנים בפנים, ושואלת את צרכיה מז"א, בעלה, כמו שכתוב: "נפשי בשאלתי".

וז"א נקי בעל תפלה. אבל בגולה ואני תפלה היא עצמה תפלה לי [לשון] התקשרות חכמה תתאה בח"ע [בחכמה עילאה]:

וז"א נקרא "בעל תפלה". אבל בגלות, "ואני תפלה" — היא עצמה תפלה; תפלה מלשון התקשרות חכמה תתאה בחכמה עילאה.

14 וזהו כי אברהם לא ידענו למעלה מבחי' אהוי"ר [אהבה ויראה] אלא שאח"כ בהתבוננות זו כי אתה אבינו

יבא מזה לאהוי"ר [לאהבה ויראה] בחי' פכ"פ [פנים בפנים] רשפי אש התשוקה להוי"ה לבדו שהוא ענין נסירה להחזירה פכ"פ [פנים בפנים] ו' מדות עד יוה"כ [יום הכפורים].

וזהו [פירוש] "כי אברהם לא ידענו": למעלה מבחינת אהבה ויראה. אלא שלאחר מכן, באמצעות התבוננות זו — כי אתה אבינו — יבוא ממנה לאהבה ויראה בבחינת פנים בפנים, שלהבות אש של כמיהה להוי" לבדו. זהו ענין הנסירה, כדי להשיבה פנים בפנים — שש המדות — עד יום הכיפורים.

15 וזהו שביטל יוחנן כה"ג [כהן גדול] המעוררים שאומרים עורה למה תישן כי באמת כי אתה אבינו כנ"ל. רק ז"א בבחי' דורמיטא.

וזהו הטעם שיוחנן כהן גדול ביטל את המעוררים, שהיו אומרים: "עורה, למה תישן?" — שהרי באמת "כי אתה אבינו", כנזכר לעיל; אלא שז"א נמצא במצב של תרדמה.

וזהו כי נפילתי קמתי פי' בעת נפילה עצמה קמתי כי מקבלת מוחין שלא ע"י ז"א.

וזהו [פירוש] "כי נפילתי קמתי": כלומר, דווקא בשעת הנפילה עצמה קמתי, משום שהיא מקבלת את המוחין שלא באמצעות ז"א.

גם נפלה לא תוסיף קום פי' שאין יכול להיות קימה גדולה ביותר מן עת הנפילה כו'

וכן "נפלה, לא תוסיף קום": כלומר, לא תיתכן קימה גדולה יותר מן הקימה שבשעת הנפילה עצמה, וכו'.

רק כי כוונת הבריאה היה על התגלות אלקות וזהו שלא בעת הגלות כי אז הוא יותר התגלות נראה לעין ולעתיד ישתמשו שני מלכים בכתר אחד.

אלא שתכלית הבריאה הייתה גילוי אלקות, וזהו שלא בזמן הגלות, כי אז יש גילוי רב יותר, הנראה לעין. ולעתיד ישתמשו שני מלכים בכתר אחד.

פי' שיהיה זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] שוים בקומתם שתקבל המוחין מאו"י [מאבא ואימא] כמו שמקבל הז"א ואף שגם עתה מקבלת מאבא. אבל אז תהיה בסוד א"ח [אשת חיל] עט"ב [עטרת בעלה] וגם המדות לא יהיו בבחינת דורמיטא.

כלומר, ז"א ונוקבא יהיו שווים בקומתם, כך שהיא תקבל את המוחין מאבא ואמא כפי שז"א מקבל. ואף שגם עכשיו היא מקבלת מאבא, אז תהיה בסוד "אשת חיל עטרת בעלה", וגם המדות לא יהיו במצב של תרדמה.

16 וזה סוד הויות הפוכות הנק' ה"ג [חמש גבורות] אב"א [אחור באחור]. אבל כשבאו סוד ה"ח [ה' חסדים] מפרשין להון להיות פכ"פ [פנים בפנים] ובאדם עצמו גם כן הנפש החיונית חפצה בענייני עולם הזה בחי' אב"א [אחור באחור].

וזהו סודם של שמות הוי' ההפוכים, הנקראים חמש הגבורות, בחינת אחור באחור. אך כאשר בא סוד חמש החסדים, הם מפרידים ביניהם ומעמידים אותם פנים בפנים. וכן גם באדם עצמו: הנפש החיונית חפצה בענייני העולם הזה — בחינת אחור באחור;

אבל בשכל הרצון אל הוי"ה היא בבחי' נסירה פב"פ [פנים בפנים]. ובעניני עוה"ז צ"ל הכל בבחי' אחוריים דאפי" [דאפילו] בעניני זיווג ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] כאלו כפאו שד וכ"ש [וכל שכן] בשי"ד [בשאר דברים]:

אך בשכל, כאשר הרצון הוא אל הוי", האדם נמצא בבחינת הנסירה, פנים בפנים. ובעניני העולם הזה הכול צריך להיות בבחינת אחור; שהרי אפילו בנוגע לעניני זיווג אמרו רבותינו ז"ל: "כאילו כפאו שד", וכל שכן בשאר הענינים.

17 והנה פורים ויו"כ [ויום כפור] הוא בחד דרגא הארת יסוד אבא בנוק' [בנוקבא] והארתו יוצא עד למטה לבי"ע. כי הנה כל המועדים בטלים חוץ מפורים והלכות.

והנה, פורים ויום הכיפורים הם באותה מדרגה: הארת יסוד אבא בנוקבא, והארתה מגיעה עד למטה, לבריאה, ליצירה ולעשיה. שכן כל המועדים עתידים להתבטל, חוץ מפורים ומהלכות.

כי הנה ידוע ממשל הארי שהוא מחיות טמאות ובמרכבה הקדושה פני אריה אל הימין מפני שמרוב מדרגתו הגבוה אין לו כלים במה להתלבש עדיין

ידוע המשל מן האריה, שהוא מבין החיות הטמאות, ואילו במרכבה הקדושה נאמר "פני אריה אל הימין": מפני שמדרגתו גבוהה מאוד, עדיין אין לו כלים שיוכל להתלבש בהם

אלא במקום היותר נמוך והוא בבהמה טמאה במקום קליפות. משא"כ בטהורה היה הכלי מתבטל מפני האור.

אלא דווקא במקום הנמוך ביותר, בבהמה טמאה, במקום הקליפות. לעומת זאת, בבהמה טהורה הכלי היה מתבטל מפני האור.

18 וכ"כ [וכמו כן] הארת ח"ע [חכמה עילאה] מוכרח להתלבש במקום היותר נמוך. דהיינו עניני הלכות טמא כשר כו' שהוא התגלות הרצון העליון שבח"ע [שבחכמה עילאה] בעניני זה העולם.

כך גם הארת החכמה העילאה חייבת להתלבש במקום הנמוך ביותר, כלומר בעניני ההלכות — מה טמא, מה כשר וכ' — שהם גילוי הרצון העליון שבחכמה העילאה בעניני העולם הזה.

וזהו ומרדכי יצא מלפני המלך. מרדכי ח"ע [חכמה עילאה] יצא מבחי' מל' בלבוש מל' הם ענינים גשמיים ויעבור מרדכי כמבואר בע"ח [בעץ חיים] שהוא יוצא כו':

וזהו [פירוש] "ומרדכי יצא מלפני המלך". מרדכי הוא החכמה העילאה; הוא יצא מבחינת מלכות, ב"לבוש מלכות" — כלומר בענינים גשמיים. ו"יעבור מרדכי", כפי שמבואר בעץ חיים, שהוא יוצא וכ'.

19 והנה כתיב אותותינו לא ראינו אין עוד נביא ולא אתנו יודע עד מה. שבזמן הגלות על הרוב כל הנסים והנפלאות נעשים דרך הטבע

והנה כתוב: "את אותותינו לא ראינו; אין עוד נביא, ואין מי שבתוכנו שיודע עד מתי". שכן בזמן הגלות, בדרך כלל, כל הנסים והנפלאות נעשים בדרך הטבע,

כמו אצל אחשוורוש שלא היה דבר נראה לעין שהוא למעלה מהטבע רק ע"י אהבת אסתר ומ"מ נראה בחוש שכל הסבות היו רק למעלה מהטבע והוא שהנס נשתלשל ובא

כמו אצל אחשוורוש, שלא היה דבר שנראה לעין כחורג מן הטבע, מלבד אהבתו לאסתר; ובכל זאת ברור לכל שהסיבות כולן היו למעלה מן הטבע. והטעם לכך הוא שהנס ירד והגיע

ע"ד הטבע מפני כי כשהיו המדות עליונות מאירים פב"פ [פנים בפנים] היו התגלות המדות עליונות בבי"ע כמי"ש מוליך לימין משה.

בדרך הטבע; שכן כאשר המדות העליונות האירו פנים אל פנים, התגלו המדות העליונות בבריאה, ביצירה ובעשיה, ככתוב: "שהולך לימינו של משה".

20 ולכן היו נביאים פ"י שלוחים ממדות דקדושה ובא לדבור שלהן בורא ניב שפתים וכל הנביאים הם מנו"ה [מנצח והוד] דאצי".

לכן היו נביאים — כלומר, שליחים של מדות הקדושה — והדבר בא לידי ביטוי בדיבורם: "יוצר ניב שפתים". כל הנביאים הם מבחינת נצח והוד דאצילות.

פ"י נו"ה [נצח והוד] הם תרי פלגי דגופא כליות יועצות מבשלי הזרע היאך תהיה ההמשכה מן בחי' יסוד כידוע והם לבר מגופא.

כלומר, נצח והוד הם "תרין פלגי גופא", "הכליות יועצות", המבשלות את הזרע — כיצד תהיה ההמשכה מבחינת יסוד, כידוע; והם "לבר מגופא".

פ"י שאינם מעצמות הגוף שהם המדות חו"ג [חסד וגבורה] רק שלוחים לשלוח דבר מפניהם והוא ענין נביאים וכשנסתלקו המדות ונשאר ההארה ממקום יסוד אבא כו' צריך להתלבש בדברים תחתונים ע"פ הטבע שהוא בחי' אלקים גימטריא הטבע:

כלומר, הם אינם מעצמות הגוף, שהן המדות חסד וגבורה, אלא שליחים בלבד, להוציא דבר מלפניהם; וזהו ענינם של הנביאים. וכאשר המדות הסתלקו ונותרה ההארה ממקום יסוד אבא וכו', היא צריכה להתלבש בדברים תחתונים, על פי הטבע, שהיא בחינת אלקים, שגימטרייתה כגימטריית הטבע.

21 וצריך להבין הנהגת אסתר שעשתה הכל מעצמה בלי עצת מרדכי ועשתה סעודה פעמיים. היות רחל עקרת הבית כל עניני הנהגת עולם שייך אצלה.

כעת עלינו להבין את התנהגותה של אסתר, שעשתה הכול על דעת עצמה, בלי עצתו של מרדכי, וערכה משתה פעמיים. [הדבר נובע מכך] שרחל היא עקרת הבית: כל עניני הנהגת העולם שייכים לה.

ובעלה מרדכי יסוד אבא שלקחה לו לבת בטח בה לב בעלה שבודאי לא תעשה דבר שלא כהוגן ח"ו [חס ושלום].

ומרדכי בעלה — יסוד אבא — "לקחה לו לבת": "בטח בה לב בעלה", שהיא בוודאי לא תעשה דבר שאינו ראוי, חס ושלום.

22 ולכן עשתה בעצמה סעודה פעמיים עד שהגביהה את המן וקרבתו יותר מדאי אל הקדושה ואז היתה מפלתו מאליו

לכן ערכה אסתר בעצמה משתה פעמיים, עד שהעלתה את המן וקירבה אותו יותר מדי אל הקדושה, ואז נפילתו התרחשה מאליה;

כי הקליפה לא תוכל לקבל חיות ויניקה להיות יש ודבר בפ"ע [בפני עצמו] אלא כשהוא מרוחק מהקדושה וכל מה שהוא יותר קרוב אל הקדושה מתבטל מאליו כהמס דונג מפני אש.

כי הקליפה אינה יכולה לקבל חיות ויניקה ולהיות ישות ודבר בפני עצמו, אלא כשהיא רחוקה מן הקדושה; וכל מה שקרוב יותר אל הקדושה מתבטל מאליו, "כדונג הנמס מפני האש".

23 ולכן קרבה את המן בתכלית הקירוב להושיבו בסעודות המלך והמלכה. כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] כד אריה וארייתא קיימי ווי למאן דעבר בינייהו. וכשראתה בסעודה ראשונה שהוא עדיין יש עשתה סעודה שניה עד שפני המן חפו.

לכן קירבה את המן עד הקצה, והושיבה אותו בסעודות המלך והמלכה, כדברי חז"ל: "כאשר האריה והלביאה עומדים [יחד], אוי למי שעובר ביניהם". וכשראתה בסעודה הראשונה שהוא עדיין בבחינת "יש", ערכה סעודה שנייה, עד ש"פני המן כוסו".

24 וזהו יבא המלך והמן היום כי גלו לבבל שכינה עמהם והיתה בו בגלות. ואסתר היא עקרת הבית

בקדושה

וזהו [הפירוש של] "יבוא המלך והמן היום": כאשר יצאו לגלות בבל, השכינה הייתה איתם, והיא הייתה בגלות בתוכו. ואסתר היא עקרת הבית שבקדושה,

ע"פ פשוט ובקליפות נאמר אל תהי תקוה תיק ונרתק לו"ה להפריד מי"ה והיא קרבה את המן כ"כ [כל כך] עד שנתבטל מאליו ונשאר צירוף הוי"ה ואותו תלו על העץ

על פי הפשט; ואילו על הקליפות נאמר: "אל תהי תקווה" — תיק ונרתק לו"ה, כדי להפריד [אותה] מי"ה. והיא קירבה את המן כל כך, עד שהתבטל מאליו, ונשאר צירוף הוי"ה; ואותו תלו על העץ,

כי המן הפיל פור הוא הגורל. לפני המן שהפילו לפניו ולא הוא בעצמו שהקליפה רוצה להדמות לקדושה כקוף בפני אדם.

כי "המן הפיל פור הוא הגורל". "לפני המן" — כלומר, שהפילו את הפור לפניו, ולא שהוא עצמו הפיל אותו; שהרי הקליפה רוצה להידמות לקדושה, כמו קוף בפני אדם.

25 וענין הגורל במקדש הוא שהמפיל הגורל קודם שיפול הגורל אינו יודע היאך יפול לזה או לזה ומסכים

דעתו על השעיר שהוא לעזאזל

ענין הגורל במקדש הוא שמי שמטיל את הגורל אינו יודע, לפני שהגורל נופל, כיצד יפול — על שעיר זה או על שעיר זה; והוא גומר בדעתו ביחס לשעיר שהוא לעזאזל.

ואם יפול עליו הגורל לה' יהיה חטאת לה' ששם אין עונות מבדילין וזדונות נעשו כזכיות.

ואם נפל עליו הגורל "לה'", יהיה חטאת לה'; שכן שם אין העוונות מבדילים, והזדונות נעשים כזכויות.

26 ולכן הגורל לפני ה' דייקא במקדש כי מדרגה זו גבוה וזהו שרצה המן שרש עשו להגביה כנשר בגסות

הרוח והתנשאות לדמות לקדושה ולהפיל גורל לפני המן

לכן הגורל הוא "לפני ה'", דווקא במקדש, שכן מדובר בכחינה נעלית. משום כך רצה המן, שורשו של עשו, להתרומם כנשר מתוך גסות רוח והתנשאות, להידמות לקדושה ולהטיל גורל "לפני המן";

לכן עשה עץ נ' אמה דטומאה דקליפה דבריא נגד נו"ן אמה דמרדכי דקדושה נש"ב [נ' שערי בינה] ורצה לתלות את מרדכי וליקה חיות מרדכי דקדושה בבית המן.

לכן עשה עץ בגובה חמישים אמה, מצד הטומאה של קליפת בריאה, כנגד חמישים האמה של מרדכי שבקדושה — חמישים שערי בינה — ורצה לתלות את מרדכי וליטול את החיות של מרדכי שבקדושה ולהכניסה לבית המן.

וכתיב אשר שלט האדם באדם לרע לו. חיל בלע ויקיאנו אדם בליעל רוצה לחטוף יניקה מהקדושה ונהפוך הוא שבית המן ניתנה למרדכי דוקא:

ונאמר: "כאשר שלט האדם באדם לרע לו". "חיל בלע ויקיאנו": האדם הבליעל רוצה לחטוף יניקה מן הקדושה, אך "ונהפוך הוא" — בית המן ניתן דווקא למרדכי.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/torah-ohr/megillas-esther/5

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק